

F-343
1992

საქართველო

◀ რეკავზ ინჰანიშვილი ▶

ერთი წელიწადია, რაც აღარ არის დიდი მწერალი რეკავზ ინანიშვილი.

რეზო ინანიშვილმა ორ წელიწადზე ცოტა მეტ ხანს, უკვე მძიმე ავადმყოფმა, იმუშავა ჟურნალ „დილის“ რედაქტორად. თუმცა მანამდე, თითქმის 40 წლის მანძილზე იბეჭდებოდა აქ მისი მოთხრობები. ერთი სიტყვით, რეკავზ ინანიშვილმა თავისი წარუშლელი კვალი დატოვა არა მარტო მთელ ქართულ მწერლობაში, ჟურნალ „დილაშიც“.

ამ ნომერში თქვენ წაიკითხავთ ჩვენთან რედაქტორობის პერიოდში გაკეთებულ ჩანაწერებს მისი დღიურიდან, გაიხსენებთ,

რა დიდებული რუბრიკები შემოიღო მან „დილაში“, და ამ რუბრიკებით გაეცნობით მის მოთხრობებს თუ ჩანახატებს... კიდევ წაიკითხავთ

სხვა ნაწარმოებებს — ან ფრაგმენტებს, ანდა მთლიანად პატარა - პატარა მოთხრობებს; მის საყვარელ ხალხურ ლექსებს; ნახავთ მისი დახატული სურათების რეპროდუქციებს — რეზო ინანიშვილს ძალიან უყვარდა ხატვა და თავისი ფიქრები და განწყობილებები ხშირად ნახატებადც გადაქცონდა ქაღალდზე.

სიბრძნის, სიკეთის, გულმოსწავლების, იუმორის, იმედიანობის შუქით არის გამსჭვალული რეზო ინანიშვილის შემოქმედება...

ნომერში წაიკითხავთ, აგრეთვე, რეზო ინანიშვილისადმი მიძღვნილ ნაწარმოებებს.

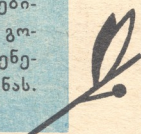
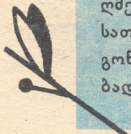
აპაფხვოვოვის დროს რაღაცდიაში გამომგზავნილი წერილიდან

გისურვებ ჯანმრთელობას, ჯანმრთელობას, სიკვარულს...

რ. ინანიშვილი
2. VII. 91 წ.

დღიურიდან

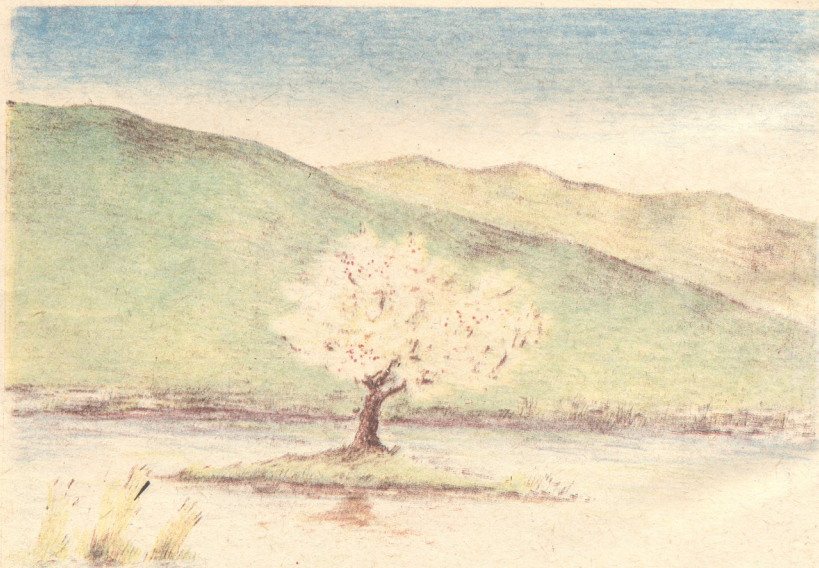
მზად ვარ, მუხლებზე დავეცე და ისე ვილოცო, შემეწიოს ჩემი მფარველი ღმერთი, კვლავ დამაწერინოს პატარები-სთვის, დამაწერინოს კარგ ქართველ გოგონებსა და ბიჭებს, რომლებიც მშვენივად უნდა დაეზარდნენ ჩვენს ქვეყანას.

შოთა ხოლაშენი

ციური ნათლით ანთია
 უბრალო ძღვიძის თაღები,
 როცა შენს ნაწერს ვკითხულობ,
 ლამის ზეცამდე ვძაღლდები.
 გულსავესედ ხატავ ეველაფერს,
 აუღარზეა თუ დარზეა,
 ეველა სიტევა და სტრიქონი
 მიწის სურნელით სავსეა.
 ხან ტეეს აქვს ნათლის სურნელი,
 ხან თოვლს აქვს სულ სხვა ნათელი,
 და შენი სიბრძნის სიკეთე
 ანთია როგორც სანთელი.

უკანა გღვევნ ჯარადა
 ამაენი, არ იხრებთან,
 გამლილნი მთად და ბარადა
 შენი წეალ - ჭალის სძებია...
 შენი „ცეტები“ ცეტობენ,
 თავი არ დაუსოკიათ,
 გვიხმობს ტევიანი „ღედუნა“,
 ბიჭობს „მისა“ და „გოკია“.
 ციური ნათლით ანთია
 უბრალო ძღვიძის თაღები,
 როცა შენს ნაწერს ვკითხულობთ,
 ქართულ ზეცამდე ვძაღლდებით.

1906. 11. 20. იმერეთი
 16. 11. 05

ქალი წამღერებთ ამბობს:

— წადით, წადით, ვეღვანი წადით ახლა! ჩემმა თქობიჭმა უნდა დაიძინოს, ჩემმა თქობით სახე კიდობანმა უნდა დაიძინოს, ჩემმა ბობლიანტებით სახე კიდობანმა უნდა დაიძინოს, ჩემმა გულის გულმა, ჩემმა ხულის ხულმა, ჩემმა სიხარულის სიხარულმა უნდა დაიძინოს. დავენაცვლე და დავეფერფლე მე ამას, წამლად დავენაფე და მალამოდ დავეფე მე ამას, ჩემს მზის სიხარულის ბიჭს, ჩემს მარგალიტის კიჭებიან ბიჭს, ჩემს ბროლის კიჭებიან ბიჭს. წადით ახლა ვეღვანი, ჩემმა ბაკუნამ უნდა დაიძინოს, ჩემმა ბაკუნამ უნდა დაიძინოს. წადი, შენ მეღვია, კუდიგობეღვია, შენც წადი ტურავ, ტურიკელავ, ყურებდაცქვეტილო, მსუნავო, ჩემმა ბაკუნამ უნდა დაიძინოს, თქვენთვის აღარ სცალია. შენც წადი, აუავ, ჩემს ბაკუნას პური აღარ უჭირავს, კაკანში წევს, უნდა დაიძინოს. შენც წადი, ფისოვ, მაიმუნო ფისოვ, ვეღვლიპირიავ, ცხვირი რომ დაგიდღა ბებოში. ახლოს მოსვლა არ გაბეღო, დათვო, დათუნიავ, ბაჯბაჯავ, არც შენა — მეგლო, პირდაღებულო, საძაგელო, ახლოსაც არ მოხვიდე ჩემს ბაკუნასთან, თორემ ბაკუნას ბაბას დიდი თოფი აქვს, ახლა თქვენთვის სწმენდს, აბრიალებს, დიდ ტყვიებს ჩადებს ლულუბში და, თუ ახლოს მოხვედით, ვეგვით და გადგაკოტრიალებთ ყირაზე, დათვო, დათუნიავ და მეგლო, საძაგელო.

უკვე ღამეა და ვეღვანი თქვენ - თქვენს სახლებში წადით, თქვენ - თქვენს ბუნავებში წადით. ჩემმა ბაკუნამ უნდა დაიძინოს და თქვენც დაიძინეთ. ნანა, ნანა, მეღვიავ და ტურავ, ნანა, ნანა, აუავ და ფისოვ. წადით ვეღვანი თქვენ - თქვენს შვილებთან და ნანა ქებით, მიუწყეთ თქვენ - თქვენს შვილებს და ნანა ქებით. ბაკუნამ უკვე დაიძინა, ამას ვენაცვალე მე, ამ ჭკვიანს, ამ ფინიერს. ამ სიხარულს, ჩემი ვეღვლაზე ღამაში დღის გათენებას. შენი მარგალიტის კიჭების ჭირიმე, შენი! ახლა დაიძინე, დამალე ეგ კიჭები და დილით იხევა გამთაბრწყინე, სიხარულო, დაიძინე მშვიდად, დაიძინე თბილადა, დაიძინე ტკბილადა. თქვენ წადით, მეღვიავ და ტურავ, აუავ, ფისოვ და დათუნიავ, თქვენ წადით და ნანანა მოვიდეს თავისი მამიდებთ. თქვენც მოდით, თქვენც გვაბატიაჰბათ ჩემი ბაკუნა, ძილის ტკბილო სტუმრებო, ჭრელო, ჭრელო სიხმრებო, ჭრელო ხეკაკუნავ და ბოლო-მაკრატელა მერცხალო, ჩიტო, ჩიტბატონავ, ღამაში მოლაღურო, თქროსფერო ბიჭო - გოგიავ, ტკბილად მგალობელო ბულბულო, ტკბილად უგალობეთ და ტკბილად ურუკრუკეთ ჩემს ბაკუნასა, დაუსხედით აქეთ - იქიდან და უგალობეთ და ურუკრუკეთ ტკბილად. ის გაჩვენებთ თავის ბოლო - აღმასის კიჭებსა, სიხარულის კიჭებსა. თქვენ არჩენთ თქვენი ღამაში ფრთებო...

მთავარია, ადამიანებს რაც შეიძლება დიდხანს შევეუნარუნოთ სამყაროს საოცრება — სიკეთის შუქი თვალებში.

რ. ინანიშვილი

ჩაჩაურის წახვლა.

ჩაჩაურმა წყალი დალია, სათავითურზე მი-
ესვენა, ერთხანს მალლა იყურებოდა, მერე
გადმოიხედა, თვალები ცულად დაელმებოდა.

— ხმალი და სანთელი მომიტანეთ!

შეკალი უფრო მიხვდა, ვიდრე გაიგონა,
ხმალსა და სანთელს რომ თხოულობდა. გა-
ჩქარებული წამოვიდა, — „წიქას დაუძახეთ, წი-
ქას!“ ორი დიაცი დახრილი, დაფეთებული გა-
ფუტრატა გარეთ. ერთი მაშინვე შემობრუნდა,
შეკალმა სანთელი მოძებნა, კელიდან ხმალი
ჩამოხსნა, კალთაზე გაისვა, მტვერი გააცილა.
შემოვიდა, შემობნელდა წიქაც. ხმალი იმან
გამოართვა, ქარქაში გააძრო და ჩაჩაურს წა-
აღდა.

— როგორა ხარ, ჩაჩაურო?

— მივდივარ, წიქავ, ხმალი და სანთელი
შე მომეცი.

— არ გეცემა, ჩაჩაურო.

— არა, ეხლა ნამდვილად წავალ.

— აუნთეთ სანთელი!

შეკალმა სანთელს მოუკიდა და წიქას მი-
აწოდა. სხვა დიაცები ერთად შექუჩებულებიყვნენ
და შეწუხებული უყურებდნენ ჩაჩაურს. კარის
აქეთ - იქით პატარა გოგო ბიჭიც იდგნენ. წი-
ქამ დასჭყვიდა:

— ვაღით თქვენ გარეთ!

გოგო და ბიჭი კარში გაცვივდნენ.

წიქამ ჯერ ხმალი მისცა ჩაჩაურს, მერე —
სანთელი. ჩაჩაური გაიჯგამა, ხმალს წვერი
ააწვეინა. სანთლის ნაღვენთი გამხმარ თითებზე
ჩამოსდიოდა. თითები უთრთოდა, თრთოდა,
კანკალებდა სანთლის ალიც. დიაცებმა მანდი-
ლის ბოლოები მიიფარეს ტუჩებზე. ჩაჩაურმა
პაერი ჩაიგროვა, თვალები დაუღიღდა, ამო-

ისუნთქა და მოულოდნელად ომხით იკითხა:
— ხო არ გავფუჭდი, წიქავ?
— არა, არ გავფუჭებულხარ, ჩაჩაურო.
— უსაკადროდ ხო არ მივდივარ, წიქავ?
— არა, კარგად მიდიხარ, ჩაჩაურო.
— სისხლი არავისი მიმდევს.
— არავისი, ჩაჩაურო.
— ვალიც არავისი მიმყვება.
— არავისი, ჩაჩაურო.
— ორი ლატანი გამოვართვი დათვის, მიე-

ციოთ.
— მივცემთ, ჩაჩაურო.
— ნამღურავიც არავინ დამჩნეს.
— არ დაგრჩება.
— აბიკას დამიძახეთ.
— აბიკას დაუძახეთ! — მობრუნდა წიქა.
... დიაცებმა ერთმანეთს გადახედეს. ლელი-

კა გახუსხუსდა კარისკენ.
— ჭერხო მთელია! — იძახდა ჩაჩაური.
— მთელია, ჩაჩაურო.
— წყალი არ ჩამოდის.
— არ ჩამოდის.
— ნაქონ - საქონიც მრჩება.
— გრჩება, ჩაჩაურო.

შემოვიდა აბიკა, — მაღალი, ახმახი, ჩაქან-
გებულ - ჩაბურმგნული. ქუდმოხდით მიუახ-
ლოვდა ჩაჩაურს.

— როგორა ხარ, ჩაჩაურო?
— მივდივარ, აბიკავ, შუბლში გოცნი და
მივდივარ.
— მეცა, ჩაჩაურო, მეცა გოცნი, — აბიკამ
ჩაიმუხლა.
— ფიცხი ვიყავი, დაივიწყე.

— დაივიწყებ, ჩაჩაურო.
ისევ გაფატვატლენენ დიაცები კარისკენ.
— წიქავ!
— გისმენ, ჩაჩაურო.
— ხარჯები არ დამაკლოთ.
— არაფერს დაგაკლებთ.
— ხმალსაც მომიარეთ.
— მოგივლით, ჩაჩაურო.
— ვინც ღირსი იყოს, იმას მიეციოთ.
— იმას მივცემთ.

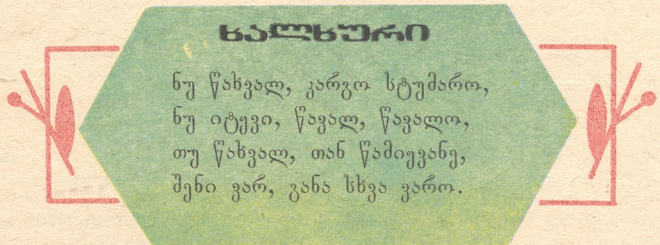
შემოვიდა შუღლია, ისიც ქუდმოხდით წამო-
ბარგანდა ჩაჩაურისკენ, შორიდანვე იძახოდა:
— შუღლია ვარ, შუღლია!
— შენცა გოცნი, შუღლიავ.

შუღლიამ გრუხათმებანი თავი ტუჩებთან
მიუტანა. ჯერ ჩაჩაურმა აკოცა, მერე — შუღ-
ლიამ.

— გულფიცხი ვიყავი, დაივიწყე ყველაფერი.
— დაივიწყებული მაქ, ჩაჩაურო, დაივიწყებუ-
ლი.
— ბიჭური თუ ამოვიდეს, იმასთანაც ქუდი
მომიხადეთ.

— მოგიხდით, ჩაჩაურო.
— მშვიდობით, იყავით.
— მშვიდობით, ჩაჩაურო.
— ეხლა ყველანი წადით. — ჩაჩაურმა ჩანა-
ხვერებული სანთელი მკერდთან აიტანა.
წიქა შემობრუნდა.

— წადით, გადით ყველანი.
კაცებიცა და დიაცებიც თავდახრილნი,
ერთმანეთს მიყოლილნი წავიდნენ კარისკენ.
წიქამ კარი გამოიხურა, გადარაზა და ზურგიით
მიაწვა სახეუკუდაფარებული...

ნატკუპი

სუ ცატები მეყანან, ქმარიცა და შვილებიც. რაც მაგათ არ გააკეთონ, ის უნდა გავიკვიროდეს. ჩემმა პატისანმა ქმარმა, მე რომ მომიყვანა, იმ წელიწადს ხარი შედგება, ერთი წითელი ჰეავედა, ერთი თაფლა, ორივე კოლექტივისებო, ჩვენათ წითლები ვართო, წითელი ხარები უნდა მყავდესო.

მერე, დიდი ბიჭი რომ გამიჩინდა, შალიკო, თხა გაწურინა, ორ ფეხზე დააყენებდა, დაუმახებდა, ჩემი სულელი ვინ არიო, და თხაც უპახუებდა, - მეფო. თან მეე - მეეს იძახდა, თან ავევ სიმრგვლივ დადიოდა და ხალხს თავს უკრავდა.

დიდმა ბიჭმა, შალიკომ, ომანონას მარხელში ძაღლებში შეპაბ და იმით ეწოდებოდა ლაფხეაფოტიდან შეშას. პატარა კიდეც ამირანა, - ვილადაც ვიქვა, შმიშარა ხართ, - და მთელი ზაფხული ნათლიმცემლის ნანგრევებში იძინებდა.

ენაც ფინთი აქეთ სუველასა, ჩემი ქმარი იყო,

რაინიდან გადმოსულ კაცს რომ ჰკითხა მინდორში - ვინა ბრძანდებითო. მოზარებული ვართ. ამაჲ შეილო, თუ ვერცა, მე მოფამტალებული ვარ და თინი შენ გამომართვი, მე ცოტას წაფუძინებო. მაგაზე გადაგვეკიდა თაფვდომარე, ხე - ტყის დამზადებაზე გაგზავნა და კინაღამ მოინელა კიდეც. მორი დაეცა მარცხენა ფეხზე და ძვალი მარილივით გაღალატებია. სახედარი მაგისთვის გაიჩინა, სახედარი და ტაჭკა, დაჯდებოდა იმ ტაჭკაზე და იმით დადიოდა, ვენახი იყო თუ რა იყო. ხო ფეხს ძლივს დაათრევდა, სიციტეს მაინც არ იშლიდა. ხრუშჩოვობას, სახედრები რომ დიძახეს დამზადებაში, რაკიკოსს მდივანთან მივიდა და უთხრა, - ეს სახედარი მოხელ ოჯახს აცხოვრებს, მე არაფერში ვფარავარ, მაგის მივეთვად მე ნამაბართო.

ის სახედარი მერცხალი იყო. ის რომ მოგვიკვდა, - რა ვიცი რაე შეჭამა იმ უფედრმა, - ჩემმა ბიჭებმა დეჭეშები აფრინეს ძმაკაცებთან, მერცხალა დაჯვლეუბა და გვეწვითო, პატივი გვეცითო.

მეორე, ის საქვეწმედ გასახელებული სახედარი, მერცხალას მერე მოიყვანეს კახეთიდან. ვერ ვიტყვი, იქვე ვერქვა, კახეთში, თუ ჩვენებმა დაარქვეს, შახოს ეძახდნენ. იყო ვე სალოდავი შახოც თაგვალუნული მშრომელი, ცამეტი წელიწადი ვეშმასურა უსაყვედუროდ, ხანდახან მარტო წალამზე გადასული, სხვა რომ არაფერი ჰქონდა, წალამსა სჭამდა. ბიჭები მაშინც მანქანებზე იხსდნენ, ერთი დიდ მანქანაზე, მეორე - თაფვდომარის კოლხონიკზე. მაინც იმ სალოდავ შახოს ედგა ჯაფა. ვენახი და შინ, შინა და ვენახი, ჭალა და მალაზია, მალაზია და წისქვილი. არ დაიჯერებოდა და, ბოლოს გაჭაღარავდა, ცხვითანაც გაჭაღარავდა, წარბებთანაც. მერე, შალიკომ, დიდმა ბიჭმა, პოზედა იყიდა, პოზედამდე მოსკვირი გვეყვანდა, წითელი, ადრევე და ის მოსკვირი სავენახელ გადადეს, სავენახელი, და ჩემ პატისანს ქმარსაც ასწავლეს შოფრობა. რაკი იმანაც ისწავლა შოფრობა და იმ მოსკვირით დაბრძანდებოდა, შახო განათავისუფლდა. შახოს რაღა ვუყვითო! შეგროვდა სამი ვივი ერთად, დახსდნენ, დაიწვეს თათბირი. - შახოს პენსიაში გასულა ეკუთვნისო, - ჩემმა პატისანმა ქმარმა, - ხო სულ თავადდებული იყო საქმისათვის, ეხლა ერთი კაი გაცილებლა მოვუწვითო და გავეშვით თავისუფლადო. - რა მამა გვევაგბარ, რა მამა! - ეცნენ ბიჭები, ასწიეს მადლა, შემოატარეს ვსო და გადამწივეს ღობის ნარჩევში. იმან ხომ მარტო ესა თქვა, ჩემმა პატისანმა ქმარმა, თავის უფლად გავეშვითო, ბიჭებმა მედლოდ და მეგამონე მოიყვანეს, ჩააბეს შახოს წითელი ლენტჩი, დამკიდეს კონსერვის ვვითელი სახურავი, ვითომ დიდი მენდალი, დააყენეს ის მედილი და შეგარბონე, დააკვრევენეს საგზათ, გაუღეს პოვედის კარი შახოს, მიმატვიფეს, მობრძანდით, პატრონო. სახედარი ნებით რას შევიდიოდა, მაგრამ თან მოვევრებით, თან მოვლუუნებოთ, ძალით შეგვყრუნეს შივ, თავი მარჯვენეც გააყოფინეს, თავიც და წითელ ლენტჩზე დაკვიტებული კონსერვის სახურავიც. შეტა ვწვევლი, ჩემი ორლებიც, - გზის მაიმუნები, სოფლის მასხრებო - მეთქი, ისინი კიდეც აქეთ გვადებ-

ენ ვალს, — ეგრე უნდა მადლის დფაყება?! ცამეტს
წელიწადი რომ მაგან ვგატარა, ერთხელ ჩვენ გავა-
სიერთით, სამშობლო ვაჩვენოთ, იქნებ რა გულით
უნდა იქაურობის ჩახვას!

დაუკრეს შედოლ — მეგარმონემ გამოსამშვიდობე-
ბელი, დაიბრუნ და წაყვანეს ეგრე — ყროფინ — ყრო-
ფინით, სიცილ — ხარხარში ის საცილდევო.

იმ კანეთში კიდევ, სოფლები ხომ სოფლებზეა
გადამული, აძლევენ ზეიმის სიგნალებს; გააქვს
დოლსა და გარმონს დასტიბუბუ, ერთმანეთს აწყდება
გზებზე გამომდგარი ხალხი, ჩვენი ცუტები კი სხედან
და მედიან. საცა დუქანი დახედებათ, ჩამოვლენ, ფუქს
გაშლიან, დაილოცებიან, იმ საწყალ შახოს ხან ხინ-
კლებით გაუმასპინძლებიან, ხან ტკობილეულით. მის-
დეფს კანეთის მუქთაობა ჯვლეგად.

ერთ ინსპექტორს მოუნდომებია ნომრების ახსნა,
მაგრამ ხალხს არ დაუნებებია, — შენას, ქუდი ხომ არ
გიჭერს, აბა, თითი შეიფავი რკალშიო. ჩასულან ესე
იმ სოფელში, სადაც — შახო იყო ნაფიდი, მიიყვანეს
სწორედ იმ ვენახთან და წყაროსთან, სადაც ფული
ჰქონდათ დათვლილი შახოში, გადმოყვანიათ მანქა-
ნიდან, გაიხარათ, გაიხარათ, — თურმე რომ დაალო
პირი და ამოუჯდა გული, სუ დაბალუპით სდიოდა
ხალხს ცრემლით.

გამოსულან იმსოფლები, ისინი უარესი ცუტები,
ადრინდელი პატრონები, იმისი ბიჭები, გაუშლიათ
იქვე, ვენახის ქვეშ, სუფრა, უსვით, უთამაშნიათ,
ქალებიც უთამაშებიათ, მადლობის წერილი მოუცემი-
ნებიათ თავფლემარისათვის ბეჭდით, — პირუტყვის

კარგი მოვლისათვის.

ისევ ჩაუსვამთ შახო მანქანაში, იქიდან გზით
ზე წამოსულან, ამოსულან მადლა უღელტეხილზე.
იქ ერთი მენახირე შეხვედრიათ, — ესეა და ესე საქ-
მე, მოდი, ეს სახედარი შენს ნახირს ააყოლე, ივოს,
იბალახოს და ჩვენზე იქნება, ჩვენ ისეთი ხალხი ვართ,
ჩვენიან არაფერი დაგეკარგებაო. იმასაც, იმ მენა-
ხირეს, რომ უნახავს, რა ონებებიც იყვენენ, ჩემი თა-
ვი თქვენ გენაცვალთოთ, გაუშვია მუნლამდე ბა-
ლახში. გადმოსულან მედოლე და მეგარმონე, დაუკ-
რავთ გამოსათხოვარი; იმ მენახირისთვისაც დაულე-
წნებიათ, ფულიც მიუციათ, დაუკრავთ ერთხელაც
და წამოსულან.

არც გაუფთში გაუწერიათ, არც არაფერი, სუ
წვილიად შერჩათ მაიმუნობა.

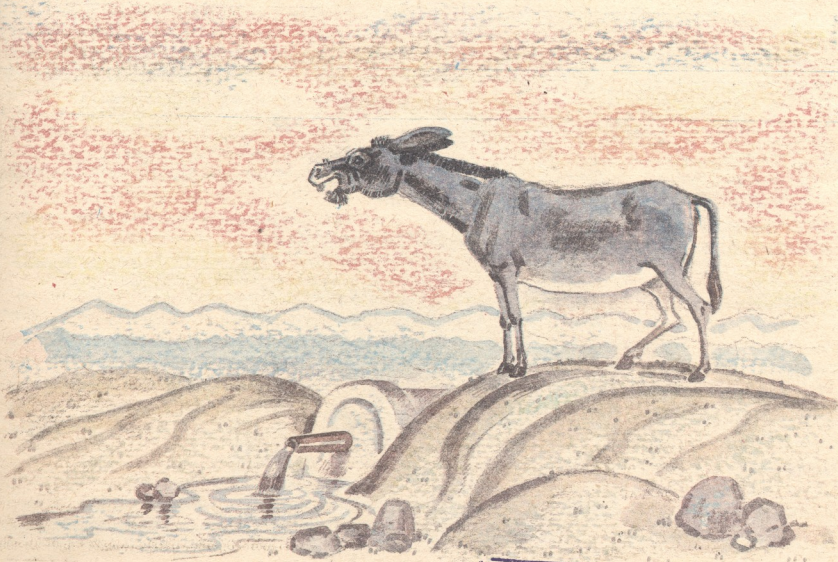
შალიკო უნდა დაეჯილდოვებინათ, მაგრამ ემანა-
ირი სიცცესისათვის აღარ დააჯილდოვეს, არც შა-
ლიკო, არც პატარა, ამირანა.

ამას წინათ, შალიკოს ბიჭს, შოთას, სამი ფუთი
პამიდორი გავატანეთ ქალაქში გასაცედად, და მტკა-
ველნახევარი აისორი პატარმალი მოგვეგვარა, — ეს
მომივიდა იმ პამიდორის ფასადო.

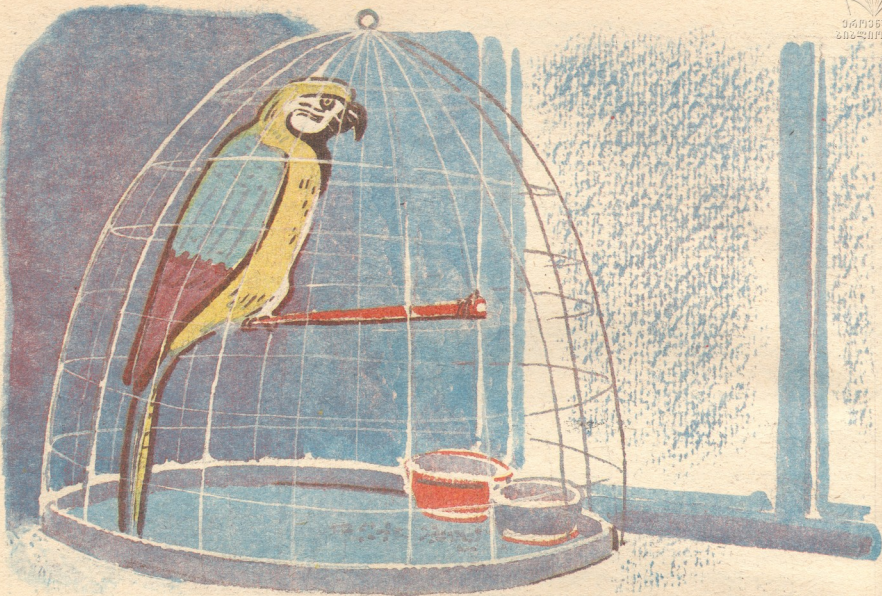
მეშინიან, შვილო, ესლა ესე ვლაპარაკობ და გუ-
ლიგულში რალაცა ძალიან მეშინიან. მეჩვენება, რომ
გამუდმებთ ვილაცა გვითვალთვალებს ბოროტი თვა-
ლით, თან გვითვალთვალებს, თან პირზე ხელს იფა-
რებს, რომ ღმობილიც კი არ დავინახოთ იმისი ჩვენა.

ღვთიშობელ დედამ, შენ დაგვიფარე შენი კე-
თილი კალთითა!

F-6049

საპაროქველი

„რეზიკო, რეზიკო!“

ლალო ასლამაზიშვილი

ერთ წელიწადს თბილისში წამალს დავეძებდი. დამქონდა რეცეპტი აფთიაქიდან აფთიაქში, მაგრამ ვერას მივაგენი.

ვაუა ფშაველას პროსპექტზე რეზო ინანიშვილი შემხვდა.

— რამ დაგაღონაო? — მკითხა.

— ბავშვი მყავს ავად, წამალს დავეძებ და ვერ მიშოვნია - მეთქი.

— ეგ წამალი სახლში უნდა მქონდეს, წამოდი ჩემთანო.

გავუყვი.

ფეხით ვიარეთ კანდელაკის ქუჩამდე, სადაც ის ცხოვრობდა. მალე მივედი. კარი რეზოს მუღულემ, ქალბატონმა როზამ გავიღო და ვიღრე ზღურბლს გადავაბიჯებდით, უცებ ძანილით: პაპა მოვიდა, პაპა მოვიდა, ორმა პატარა ბიჭმა მოიბრინა, ბატონ რეზოს აქეთ - იქით მკლავებზე ჩამოეკიდნენ.

— მოიცათ, კაცო, არ წამაქციოთ! — თქვა მან და შვილიშვილებთან ერთად სახლში შემიძღვა. მაგიდასთან ჩამოვსხედით. ბიჭებმაც მონახეს

ადგილი. ერთი მუხლზე ჩამოუსკუპდა პაპას; მეორე, უფრო პატარა, სკამზე უკანა მხრიდან აცოცდა და მის მხარზე მოკალათდა.

უცებ ვიღაცამ ოთახში დაიძახა:

— რეზიკო, რეზიკო!

მივიხედ - მოვიხედე, ჩვენს გარდა იქ არავინ იყო.

— ჩემი კარგი ბიჭი, ჩემი კარგი ბიჭი! — ალაპარაკდა ისევ ვიღაც.

— რაო, რა ამბავია? — გავხმინა მწერალი და მოპირდაპირე კედელს ქვეშ - ქვეშ გახედა. თვალი გავაყოლე და კედელზე დაკიდული ჩიტების გაღია შევინახე. შიგ მტრედის ოღენა, ოღონდ კაჭკაჭივით ბოლოგრძელი თუთიყუში ქანდარაზე იჯდა და თავდახრილი მაღლიდან გადმოგვეცქეროდა. თან არ ჩუმდებოდა — „რეზიკო, რეზიკო“, „ჩემი კარგი ბიჭი“ — იმეორებდა და იმეორებდა.

ყმაწვილებს პაპა და სტუმარი „რომ არ შეეწუხებინათ“, ქალბატონმა როზამ ბიჭებს დაუტატანა და გვერდით ოთახში გაიყვანა. ჩვენ

კი სუფრა გაგვიწყო.

ბატონმა რეზომ ჭიქები შეავსო.

თუთიყუშმა ახლა „თინიკო, თინიკო“ აიტეხა.

— თინიკო ვინლა?! — ვკითხე ბატონ რეზოს.

— მე მგონი იმ გოგონას სახელია, თუთიყუში ვინიც იყო!

— გაჩუქათ?

— არა, კაცო, თვითონ მოფრინდა!

— თვითონ?! — გამიკვირდა.

მერე აი, რას მომიყვა მწერალი:

თურმე ერთ მშვენიერ დღეს ბატონი რეზო მაგიდასთან ზის და ბავშვებისათვის მოთხრობას წერს.

— კაკ - კუკ, კაკ - კუკ! — მოაკაუნა ვიღაცამ აივნის მხრიდან ფანჯარაზე.

გაიხედა იქით და ხედავს: ფანჯარასთან მტრედისხელა, ლამაზი ბუმბულით დაშვენიებული თუთიყუში მობრძანებულია და ნისკარტს შინაზე ურტყამს.

ბატონი რეზო ფრთხილად წამომდგარა სკამიდან. აივნის კართან ფეხაკრფით მისულა და თუთიყუში რომ არ დაეფრთხო, კარი უხმაუროდ გამოუღია. თუთიყუში სულაც არ დამფრთხალა, აფრენილა და მწერალს მარჯვენა მხარზე დასკუპებია:

— ვაი, რა ვქნა ახლაო? — გულში უთქვამს ბატონ რეზოს, ემანდ არ დავაფრთხოო. დგას თურმე ქეგლივით გარინდული, ვერც მიტრიალებულა, ვერც მოტრიალებულა და ნატრობს — ნეტავი ჩემი შვილიშვილები მიყურებდნენო. თუთიყუში კი სულაც არ ფიქრობს გაფრენას, შინაურვით იქცევა. ზის მხარზე არხეინად. ჭერ

ნისკარტით ყურისძირთან თმები გაუჩეჩა, მერე რაღაც სახიამოვნო მუსიკალური მელოდია დაუსტვინა, კისერზე ბუმბული აიშალა და „თინიკო, თინიკო“ — ალაპარაკდა.

ის რომ ამ ამბებშია, ბატონ რეზოს მარცხენა ხელი აუპარებია, დაუჭერია თუთიყუში და აივნის კარი მიუხურავს, უფიქრია, თუთიყუში რომელიმე ჩემი მეზობლისა იქნება, სახლიდან გამოპარვით, გავიგებ და პატრონს მივგვრიო. მართლაც ჭკითხა მეზობლებს: ამისთანა და ამისთანა თუთიყუში ვინმემ ხომ არ დაკარგეთო. არაო, უთქვამთ მეზობლებს: ეტუობა, შორიდან მოფრენილაო.

გარეთ უპატრონოდ თუთიყუშის გაშვება, ამ კატების ოხრობაში, უაზრობა იყო და მოლაპარაკე ფრინველი მწერლის ოჯახში დარჩა. უველას ადვილად მიეჩვია — დიდსაც და პატარასაც. თანაც მიბაძვის დიდი უნარი აღმოაჩნდა. რასაც ჩახსახებდნენ, სასაცილო ქვევრვით იმეორებდა. ბატონი რეზო ნაირ - ნაირ სასუხნავს ჰკერძავდა, წყალს უსხამდა, გალიას ხომ სულ კრიალი გაჰქონდა, ისე უსუსუთავებდა.

ბოლო ხანს, როცა მწერალს უკურნებლმა სენმა დარია ხელი და თვეობით საავადმყოფოს სარეცელს იყო მიჯაჭვული, ოთახს მოწყენილობის აჩრდილი დაეპატრონა. არავის ჰქონდა ხალისი, ფრინველს შეხმიანებოდა, თითქოს თუთიყუშიც გრძნობდა სახლში შექმნილ მოსაწყენ გარემოებას, აიბუჯა, დამუნჯდა, ხმას იშვიათად იღებდა. აღარ იხმოდა მისი მხიარული სტვენა და ძახილი: „რეზიკო, რეზიკო“, „ჩემი კარგი ბიჭი!“

სახლსური

ძმაო, ამ თვალთა ნათელა,
ძმაო, სახე გაქვს მუხისაო,
ვინ მოგცა სიმშვენიერე
შვილთა ვარსკვლავთა ცისაო,
გიევარდგე, მომიგონებდე,
დამტრელებლო დისაო.

ვაშლი

ერთი ყინულა ვაშლი გვეღვა ზევითვენახის გვერდში, დიდი იყო, ძალიან ჯანსაღი, მაგრამ არ ისხამდა. ბებიაჩემი მეუბნებოდა ხოლმე, — კაცი ხარ, ახალწელიწადს უმძრახი უნდა გახვიდე, ცული მოუდერო, მოჭრიოთ დაემუქრო, და დაისხამსო. მე, რა თქმა უნდა, სიცილად არ მეოფნიდა ეს ამბავი და არც ვასრულებდი. ბოლოს, ერთხელ, ერთ ახალწელიწად დღეს, ავიდე დილაადრიანად ცული, ჩავედი იმ ვაშლთან, მოვუდერე და სამჯერ გუთხარი:

— დაისხი, თორემ მოგჭრი - მეთქი.

იმ წელიწადს დაისხა, სულ ტოტები ემტვრეოდა. მერეც ისხამდა, ცულის მოდერება აღარ სჭირდებოდა. დღესაც მეცინება ამ ამბავზე.

სალხური

ერთი საბრალო კაცი ყოფილა ხევსურეთში — იერემო. დალიოდა ჩამოხეულ - ჩამოგლეჯილი, სხვების ხელებში შემყურე. რომ მოკვდა, სოფელმა დამარხა. მივიდა ერთი მოხუცი ქალი, დაიროქა და დაატირა საფლავს:

მაჰკვდია, ბეჩავო, იერემო,
დასდევა სიღარიბის ჯოხი,
მიწანიმც დაილოცებთან,
მიძველნი დაგიძაღნეს სორცნი.

გაგუელებელი

ბიჭები სკოლიდან მოდიოდნენ. რაღაცაზე ჩხუბი მოუვიდათ. მოხდა ერთმა მეორეს ქუდი და ძირს დაუხეთქა. ახლა ის წამოსწვდა. სხვაც მიეშველა, წაძიგებულა, აირივნენ. ვინ დაგიდევს მტყუანს თუ მართალს! გაუდის ბათქაბუთქი მიწაზე დანარცხებულ ქუდებს.

უცებ ერთი ბიჭი დასხლტა. დაეცვნენ. მაგრამ ის ღობის ძირას მიგდებულ ლოდზე შეხტა, ქუდზე შემოწყობილი ხელები შემუშტა და დაიძახა:

— არ გაბედოთ!

თითქოს მიწა იძრაო, ყველანი ერთ ადგილზე გაშეშდნენ. მერე თავ — თავიანთი ქუდები მონახეს, დაბერტყეს და დარცხვენილებმა ხმისამოუღებლად განაგრძეს გზა.

რა მოხდა?

ქვაზე მდგარ ბიჭუნას ომში დაღუპული მამის გახუნებული პილოტურა ქუდი ეხურა.

„ლილა“. 1956 წელი.

ცსომრება კოეტიისა

— შენ თვითონ გინახავს? — გვიოხებ მე.
— ეროხელ ვნახე, მეექვსე კლასში რომ ვიყავი, — თქვა ჩემმა მეგობარმა. — იცი როგორ? — წამოდგა, ღიმილით გაიარა, ხელები გაშალა, შემობრუნდა და აღტაცებით განაგრძო:
— როგორ ვნახე. იცი? ქუთაისში, ჩვენი სკოლის წინ მიდიოდა წვიმიან დღეს — ღიდი, გამხდარი, ნაღვლიანი. უცებ, თითქოს რაღაცა იპოვნაო, შედგა. მერე გაშეშებულივით, აი, ასე წამოიღო მარცხენა ფეხი, შემოდგა ქვის ყორეზე, მოჰკიდა ცერი და საჩვენებელი თითი წვრილ მავთულს, რომლითაც ფეხსაცმლის არღვეული ძირი ჰქონდა მიმარგებული, გადაგრიხა, მიკეცა ისე, რომ არ გამოჩენილიყო, გასვრილი თითები ნერვიულად გადაიწმინდა ქათაქათა ცხვირსახოცით და წავიდა... წვიმაში, ღიდი, ნაღვლიანი...

ღაღო ასათიანზე ვლახარაკობდით.

თავისი ერთი წიგნის წინახიტყვაობაში რ. ინანიშვილი იგონებს, როგორ უთხრა ერთმა განსწავლულმა კაცმა ვითომ ხუმრობით: — რა ქართული ორლობების ქება ავითქვა, კაცო, ამ გაგანია კოსმოსის ათვისების ეპოქაშიო. იმანაც ვითომ ხუმრობითვე მიუგო: — ეგ შიშიდან მოდის, მეშინია, შენ, რომელსაც გგონია, შენი

მიზნებისათვის საჭირო რაღაც მაინცა და მაინც ცხრა მთისა და ცხრა ზღვის გაღალმა მოიძებნება, ძირსდაუხედავად არ გადათელო შენს წინ არსებული სიცოცხლეები და მშვენიერებანიო.

აი, როგორ ორლობებზე, როგორ მშვენიერებებზე წერდა იგი:

პარადიული პიესაჰი

სულ იქით ცა არის, შემოდგომის ლურჯადმიყუჩებული ცა. მის წინ — შემრეშვილტყიანი გრძლადწასული გორა. გორის წინ — სანთლებივით სწორად ასული ალვები, ალვების წინ მსუბუქად გაფენილი ყვითელი სიმინდები (ჯაფარა მიფრინავს იმ მსუბუქ სიყვირთლემში), სიმინდების წინ — ძეძვის მუქი ღობე, ღობესთან — შავადაგარაგნილი, ტოტებშეკაფული მუხა (ნაკაფებზე ფუნჯებად ამოჰყარია წვრილი ყლორტები), მუხასთან გრძელი საცალფეხო ხიდი, ხიდქვეშ მიედინება წმინდა, ოქროსფრად მოციმციმე წყალი, ხიდზე გამოდის წელში მოხრილი, თითქმის ფეხისწვერებამდე ცხვირმიტანილი შავი დედაბერი, ზურგზე ჰკიდია პირთამდე ხავსე ტომარა, ფეხის წვერები ერთმანეთის მოყოლებით მოიწვევენ ჩემკენ.

.....
 დედაჩემს იმ ხავსე ტომარით დარდი მოაქვს ჩემთან.

ჭირნახული ადამიანის ხელით მოყვანილ მიწის მოსავალზე ითქმის. რატომ მაინც და

მაინც ჭირნახული? იმიტომ, რომ მას დიდი გარჯა სჭირდება, ეს ნათესები მხილველნი არიან ადამიანთა თავგადასდებული შრომისა, მიწას ნაპკურები მათი ოფლისა, მიწის სიყვარულით ათრთილენული მათი თითებისა, ელოცვა - ვედრებისა, — მოწყალე თვალთ გადმოთეხდა ზეცას, აერიდებინა უამინდობა: სეტყვა, უცაბედი ყინვა, ძლიერი ქარი, კოსპირული წვიმები, გვალვა...

და თუ ადამიანი კარგ მოსავალს მიიტანს შინ, იგი ძლიერად, გამარჯვებულად თვლის თავს, თვითონ მოსავალს კი მოფერებით უწოდებს **ჭირნახულს**.

დღიურიდან

საალყო ვითარება იწყება საქართველოში. მე მოვუწოდებ ყველას, მტკიცედ დავედგეთ ერთმანეთის გვერდით, მტკიცედ ჩავკიდოთ ხელი ხელს, მხოლოდ იმ გრძნობითაც, რომ მეც მტკივა, შენც გტკივა, ყველას სტკივა, და კვლავაც ტკივილები არ მივაყენოთ ერთმანეთს. პირადი ანგარიშსწორებანი — მერე, მერე...

1988 წ. ნოემბერი

დკლუ

ზის დიდი, ტოტებდაზნექილი ჭერმის ქვეშ, ძირხვეწებისა და კულმუნოს ფართო ფოთლებს შორის უკვე ხნიერი, თმაშეთეთრებული მამაკაცი, და როგორც სანუკვარ მუსიკას, ისე ისმენს ნაყოფთა ცვენის კანტიკუნტ ხმებს.

სალხური

არავკი ვნახე დამდნარი,
ქვებზე ძლივს გადადიოდა,
მუნასა, ტოტბორჯღლიანსა,
ხმელი ფოთლები სცვიოდა,
ჩამომდნარიეუნენ წუარონიც,
იმათ ფსკერს მტვერი სდიოდა...
შევხედე მთების წვერებსა,
იქ ჯანღი მიმოდიოდა.
ვთქვი, — გადამიწნა ქვეყანა,
გული ამაოდ მტკიოდა.

შოგარი რედაქტორი **თინათინ ნალაშვილი**
რედაქტორის მოადგილე **შოთა ხოლავაშვილი**

პასუხიშემგებელი მდივანი **გიორგი ბაგრატიონი**

განყოფილებები: პროზის (დ. წიწვიაძე), პოეზიის (შ. ქალაში),
წერილების (მ. ცვაჭავაძე), მისაღები (მ. გიორგაძე).

ყოველთვიური ჟურნალი უცვლელადსაქართველოს,
საქართველოს ჟურნალ-გაზეთების გამომცემლობა „საშრობლო“
გადაცემა ასაწილად 8.12.92წ. ხელმოწერილია დასაბუქლად 2.02.93წ.
ქაღალდის ზომა 60x90/8, ფიხ. ნაბ. ფურც. 2,5, ტირაჟი 30 000.
შეკვეთა № 2129.

სამხატვრო რედაქტორი **პირობა რეზინაშვილი**
ტექნიკური რედაქტორი **ნელი შარვაშიძე**

გამოდის 1904 წლიდან
მისამართი: რედაქციის, გამომცემლობის, სტამბის — თბილისი, კოს-
ტავას № 14.
ტელეფონები: 93 - 41 - 30, 93 - 10 - 32.

გარეკანის პირველ გვერდზე „ფინიანი“, ბოლო გვერდზე „ნიტები“;
ჟურნალის მე - 4 გვერდზე რეკლამა **0636033020**ის ნახატები.

ჟურნალი დეკორატიულად გააფორმა **პირობა რეზინაშვილი**.
ილუსტრაციები **შოთა ხოლავაშვილი**.

ИЗДАТЕЛЬСТВО